

แนวทางการปฏิบัติในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชน Guidelines For Academic Services Writing to The Community

สุตาภัทร จันทร์ประเสริฐ¹ ภิญญดา รื่นสุข² ศิริรัตน์ สัยวุฒิ³
Sutaphat Chanprasert¹ Pinyada Ruensook² Sirirat Saiyawut³

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้ เป็นบทความเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชน (service to the community) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติในการเขียนงานบริการแก่ชุมชน ซึ่งการบริการวิชาการแก่ชุมชน ถือเป็น 1 ใน 5 พันธกิจหลักของคณาจารย์ในสถาบันการศึกษา ได้แก่ งานสอน ผลิตบัณฑิต ทำวิจัย ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และบริการวิชาการแก่ชุมชน เป็นต้น ดังนั้นการบริการวิชาการแก่ชุมชน จึงมีความเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย ที่คณาจารย์ในสถาบันการศึกษาสามารถนำมาบูรณาการร่วมกันได้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนชุมชน เพื่อพร้อมให้คำปรึกษา

แก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของชุมชน และพัฒนาผู้ประกอบการใหม่สู่การเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพโดยการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ที่คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการอยู่นั้น มีทั้งการให้บริการแบบให้เปล่า และ การให้บริการแบบมีรายได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงการและหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่จะอย่างไรก็ตามงานบริการวิชาการที่จัดทำขึ้น สามารถนำมาขอเป็นผลงานขอตำแหน่งทางวิชาการได้ ด้วยเหตุข้างต้น คณาจารย์ในสถาบันการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องทราบแนวทางการปฏิบัติในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งพบว่า องค์ประกอบของการเขียนงานบริการวิชาการชุมชน มี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กำหนดพื้นที่หน่วยงานหรือชุมชนที่จะบริการวิชาการ 2) สำรวจปัญหาและ ความต้องการของชุมชนที่ศึกษา 3) ประชุมชี้แจงผลการสำรวจความต้องการของชุมชนที่ศึกษา 4) ส่งข้อเสนอโครงการบริการวิชาการตามแบบฟอร์ม และส่งเข้าระบบของ

¹ ดร., อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ,
E-Mail: nutsutaphat@gmail.com

Dr. Lecturer, Department of Management Faculty of Business Administration and Information Technology
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

² ผศ.ดร., อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Asst.Prof.Dr., Lecturer, Department of Management Faculty of Business Administration and Information
Technology Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

³ ผศ.ดร., อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Asst.Prof.Dr.} Lecturer, Department of Management Faculty of Business Administration and Information
Technology Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

สถาบันการศึกษา 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการระหว่างชุมชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6) สร้างแผนบริการวิชาการ 7) ดำเนินการตามแผนการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาชุมชนโดยผ่านการปรึกษา การอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างอาชีพ 8) ติดตามความก้าวหน้าของโครงการบริการวิชาการและรวบรวมข้อมูล 9) มีการประเมินผลจากการบริการวิชาการและผลกระทบที่ได้รับจากการบริการวิชาการ 10) จัดทำรายงานสรุปผลประเมิน และ 11) นำผลการประเมินมาปรับปรุงและเผยแพร่ต่อไป

คำสำคัญ : บริการวิชาการ การเรียนการสอนและการวิจัย ชุมชน การบูรณาการ

Abstract

The objective of this academic article titled “Guidelines for writing academic services to the community” With the objective of creating knowledge and understanding of practices in writing community service work, academic service to the community is considered one of the five main missions of faculty members, which include teaching, producing graduates, conducting research, preserving arts and culture, and providing academic services to the community. Thus, community academic service is linked with the management of teaching and research, which faculty members in schools can integrate with various agencies, both public and private sectors, as well as communities, to be ready to offer advice, solve community quality of life problems, and develop novice entrepreneurs into professional business operators.

The academic services to the community provided by faculty members in higher education institutions can be either free or for-profit, depending on the project and responsible agency. However, the academic service work that is carried out can be submitted as part of the academic portfolio for career advancement. For these reasons, it is necessary for faculty members in schools to be aware of the guidelines for conducting community academic service work, which is found to be. There were ten components of writing community academic service projects, namely: 1) The mission of personnel and faculty is clearly defined to include academic services. 2) Surveying community problems and needs, 3) Meetings to explain survey results and funding applications for academic service projects, 4) Submission of academic service project proposals, 5) Building a network of cooperation in academic services between higher education institutions, government organizations, private sector, and

communities, 6) Creating academic service plan 7) Implementing academic service plans for community development through training/knowledge transfer/job creation, 8) Monitoring project progress and compiling reports, 9) There is an evaluation of the results of academic services and the impacts received from academic services 10) Preparing evaluation reports and presenting them to the committee of the agency and 11) Using the evaluation results for improvement and dissemination.

Keywords: Academic services, Teaching and research, Community and Integration

บทนำ

การบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็น 1 ใน 5 หน้าที่ หรือพันธกิจของคณาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาของเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติในการเขียนงานบริการแก่ชุมชน ซึ่งพันธกิจดังกล่าวประกอบไปด้วย การสอนการผลิตบัณฑิต การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการวิชาการแก่สังคม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ระบุว่า การบริการวิชาการ แก่ชุมชนเป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้บริการแก่ชุมชน ในรูปแบบต่าง ๆ มีทั้งการให้บริการแบบให้เปล่า และ การให้บริการแบบมีรายได้ โดยรูปแบบการให้บริการทางวิชาการ มีหลายแบบ ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษา การประชุม การอบรม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความถนัดและความเชี่ยวชาญของบุคลากรและคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยการบริการวิชาการแก่ชุมชน เป็นการบูรณาการวิชาการที่มีความเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ โดยกว้างเช่น หน่วยงานรัฐบาล หน่วยงานเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณะ ชุมชนและสังคม เป็นต้น

ซึ่งการบริการวิชาการแก่ชุมชนดังกล่าวข้างต้นนั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาทุกแห่ง ยกตัวอย่างเช่น ยุทธศาสตร์ของคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พ.ศ. 2565- 2569 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ 2565-2569) เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจฐานราก ด้วยเทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม เพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อ มุ่งการพัฒนาพื้นที่ด้วยเทคโนโลยีสร้างสรรค์ จากผลการวิจัยและนวัตกรรมพร้อมใช้สู่การ แก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของชุมชน และสังคม พัฒนาผู้ประกอบการใหม่ สู่การเป็นวิสาหกิจเริ่มต้นบนฐานนวัตกรรม พัฒนาระบบและกลไกบริการวิชาการในทุกศูนย์พื้นที่ของมหาวิทยาลัย มุ่งสู่การเป็นผู้นำในการให้บริการวิชาการ และการหารายได้ในพื้นที่ภาคกลางตอนบน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ด้วยนั้น จึงเป็นแรงผลักดันให้คณาจารย์ และบุคลากร นำองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆมาบูรณาการต่อยอด

ร่วมกับรายวิชา การเรียนการสอน หรืองานวิจัย เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการและชุมชนในพื้นที่ต่างๆต่อไป

ความหมายของงานบริการวิชาการ

มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ว่างานบริการวิชาการ หมายถึง โครงการหรือกิจกรรมที่ทางสถาบันอุดมศึกษา กำหนดไว้ในพันธกิจของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย ให้น้องคณาจารย์จากการเรียนการสอนมาบูรณาการร่วมกับงานวิจัย ให้ได้รับองค์ความรู้และนำไปพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างผู้ประกอบการมือใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ (สมศ. 2554) หรือ งานบริการวิชาการ หมายถึง การให้บริการวิชาการด้านวิชาการ โดยนำเอาศาสตร์วิชาการต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าร่วมพัฒนาแก้ปัญหาให้กับบุคคล และองค์กร (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า งานบริการวิชาการ หมายถึง งานบริการที่ช่วยเสริมสร้างความให้เข้มแข็งด้วยการนำงานจากการเรียนการสอนมาบูรณาการร่วมกับงานวิจัย เพื่อนำมาช่วยเป็นที่ปรึกษาแก้ปัญหา ให้กับบุคคลและองค์กร

ความหมายของงานบริการวิชาการชุมชน

มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ว่างานบริการวิชาการชุมชน หมายถึง โครงการหรือกิจกรรมที่ทางสถาบันอุดมศึกษา กำหนดไว้ในพันธกิจของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย ให้น้องคณาจารย์จากการเรียนการสอนมาบูรณาการร่วมกับงานวิจัย ให้กับหน่วยงานและชุมชนให้ได้รับองค์ความรู้และนำไปพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างผู้ประกอบการมือใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ (สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2558) หรือ งานบริการวิชาการชุมชน หมายถึง บริการวิชาการ หมายถึง การให้บริการวิชาการด้านวิชาชีพแก่ชุมชน ในการให้ความรู้ในด้านวิชาการ และอาชีพให้กับชุมชน และสังคม รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วม โดยนำเอาศาสตร์วิชาการต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าร่วมพัฒนาแก้ปัญหา ให้กับองค์กรและชุมชน (สวนสุนันทา. 2564)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า งานบริการวิชาการชุมชน หมายถึง งานบริการที่ช่วยเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งด้วยการนำงานจากการเรียนการสอนมาบูรณาการร่วมกับงานวิจัย เพื่อนำมาช่วยเป็นที่ปรึกษาให้ชุมชนได้รับองค์ความรู้และความเข้าใจ ซึ่งมีทั้งแบบให้เปล่า และแบบมีรายได้

แนวทางการปฏิบัติในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชน

งานบริการแก่ชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่ทุกๆสถาบันอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งในจำนวนพันธกิจหลักของบุคลากรและคณาจารย์ อันได้แก่ งานสอน งานผลิตบัณฑิต งานวิจัย งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และงานบริการชุมชน เป็นต้น โดยงานบ

ริกาชุมชนนั้นถือเป็นความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชน จึงถือเป็นความร่วมมือและการสร้างเครือข่ายให้กว้างออกไป นอกจากนั้นยังเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในการที่บุคลากร คณาจารย์ ได้นำความรู้และประสบการณ์จากการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัย มาเผยแพร่มาถ่ายทอดให้กับชุมชนแล้ว มากกว่านั้นคือ คณาจารย์ยังได้แง่คิดจากปราชญ์ชุมชนตลอดจน ภูมิปัญญาของชุมชนไปถ่ายทอดและถอดเป็นบทเรียนสอนให้กับผู้สนใจและผู้เรียน ยิ่งไปกว่านั้น ยังนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ ได้อีก ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการให้บริการวิชาการในคู่มือการประกันการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา 2557 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2557)

ในการนี้ผู้เขียนจึงได้รวบรวมแนวปฏิบัติในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชนจากหลาย สถาบัน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับบุคลากรและคณาจารย์ในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชน ได้อย่างถูกต้องต่อไป ซึ่งรายละเอียดของแนวทางปฏิบัติในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชน มีดังนี้

1. กำหนดพื้นที่หน่วยงานหรือชุมชนที่จะบริการวิชาการ

ขั้นตอนที่ 1 มหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษา ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ควร กำหนดพื้นที่หน่วยงานหรือชุมชนที่จะบริการวิชาการ ด้วยการสำรวจพื้นที่ ที่จะบริการวิชาการ เพื่อ หาข้อมูลของชุมชน ผู้นำชุมชน และสภาพแวดล้อมชุมชนก่อน โดยต้องทราบเบื้องต้นก่อนว่าจะต้อง ดำเนินการขออนุญาตหน่วยงานนอกจากนั้นทางมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษา อาจกำหนด พื้นที่หน่วยงานหรือชุมชน ที่จะบริการวิชาการจากการที่เคยมีความร่วมมือระหว่างคณะ หรือ หน่วยงานเทียบเท่า (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561)

2. สำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากทีมมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา กำหนดพื้นที่หน่วยงานหรือชุมชน ที่จะบริการวิชาการ ควรประสานงานกับหน่วยงาน/ ท้องถิ่น ด้วยการสำรวจปัญหาและความต้องการของ ชุมชนที่ศึกษา โดยการเขียนโครงการบริการวิชาการ เพื่อการสำรวจปัญหาของชุมชนและความต้องการ ในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการจัดทำกำหนดตารางเวลาการจัดกิจกรรมการสำรวจความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นที่จะรับบริการวิชาการ โดยการประชุม หรือ ระดมสมองจากผู้ให้บริการ หน่วยงาน และผู้ได้รับ บริการ (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561)

3. ประชุมชี้แจงผลการสำรวจความต้องการของชุมชนที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 หลังจากทีสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนที่ศึกษา ควรประชุมชี้แจงผล การสำรวจความต้องการของชุมชนที่ศึกษา โดยตอบคำถามต่างๆจากชุมชนที่ศึกษา วางแนวทางในการ

แก้ไขปัญหาและพัฒนา รวมทั้งกลั่นกรองว่าชุมชนดังกล่าวมีคุณสมบัติและความเหมาะสมที่จะรับเงินทุนจากการบริการวิชาการเพื่อนำไปใช้พัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น โดยจัดทำรายงานประชุมไว้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงผู้เข้าประชุม วาระการประชุม ตลอดจนเรื่องและมติที่พิจารณาในที่ประชุม (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563)

4. ส่งข้อเสนอโครงการบริการวิชาการตามแบบฟอร์ม และส่งเข้าระบบของสถาบันการศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 หลังจากที่ได้ประชุมชี้แจงผลการสำรวจความต้องการของชุมชนที่ศึกษา ขั้นตอนต่อไปคือการส่งข้อเสนอโครงการบริการวิชาการตามแบบฟอร์ม ที่ประกอบด้วยเนื้อหาอาทิเช่น ชื่อหน่วยงาน ชื่อโครงการ ประเด็นยุทธศาสตร์ รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมโครงการ ลักษณะโครงการ หลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ แผนการดำเนินงานผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ หน่วยงานสนับสนุน ผลกระทบของโครงการ งบประมาณขอรับการสนับสนุน การรายงานความก้าวหน้าติดตามและประเมินผล การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ เป็นต้น และส่งเข้าระบบของสถาบันการศึกษาที่สังกัด (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563)

5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการระหว่างชุมชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 5 หลังจากที่ได้ส่งข้อเสนอโครงการบริการวิชาการตามแบบฟอร์ม และส่งเข้าระบบของสถาบันการศึกษา ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการระหว่างชุมชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้กับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การบริหารจัดการ รวมถึงบริการต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการเผยแพร่ผลงานของคณาจารย์ต่างๆให้เป็นที่ประจักษ์ต่อการรับรู้ต่อสังคม ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563; ยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พ.ศ. 2565- 2569)

6. สร้างแผนบริการวิชาการ

ขั้นตอนที่ 6 ควรมีการจัดทำแผนบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ประชุมหารือกับชุมชน ประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสถาบัน โดยมีเป้าประสงค์ดังนี้

1. การบริการวิชาการในกลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนาชุมชน 2. บุคลากรนำเสนอการบริการงานวิจัย โดยการกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้ 2.1 จำนวนครั้งในการบริการ เช่น 5 ครั้ง 2.2 จำนวนหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ 10 หน่วยงาน 2.3 งบประมาณโดยรวม 5 หมื่นบาท และ 2.4 จำนวนรายวิชาที่จะบูรณาการกับการบริการวิชาการ

7. ดำเนินการตามแผนการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาชุมชนโดยผ่านการปรึกษา การอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างอาชีพ

ขั้นตอนที่ 7 หลังจากทีสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการระหว่างชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนต่อไปคือการดำเนินการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาชุมชน โดยผ่านการปรึกษา การอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างอาชีพ โดยการบูรณาการกับการเรียน การสอน หรือการวิจัย เป็นต้น (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563)

8. ติดตามความก้าวหน้าของโครงการบริการวิชาการและรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 8 หลังจากดำเนินการตามแผนการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาชุมชนโดยผ่านการปรึกษา การอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างอาชีพ ขั้นตอนต่อไปคือ การติดตามความก้าวหน้าของโครงการบริการวิชาการและรวบรวมข้อมูล โดยการจัดทำบันทึกข้อความแจ้งหน่วยงานสังกัด ทราบถึงผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนด ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความพึงพอใจ ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง หลังจากนั้น รวบรวมเล่มรายงานผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการฉบับร่าง สมบูรณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ของโครงการบริการวิชาการ และขั้นตอนสุดท้ายคือการรวบรวมจัดทำรูปเล่มรายงานผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการฉบับสมบูรณ์(ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563)

9. มีการประเมินผลจากการบริการวิชาการและผลกระทบที่ได้รับจากการบริการวิชาการ

ขั้นตอนที่ 9 หลังจากดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของโครงการบริการวิชาการและรวบรวมข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การประเมินผลจากการบริการวิชาการและผลกระทบที่ได้รับจากการบริการวิชาการ โดยการทำแบบสำรวจความพึงพอใจกับชุมชน ผู้รับบริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อทราบถึง ความพึงพอใจของชุมชน ผู้รับบริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลกระทบที่ได้รับจากการบริการวิชาการ ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้โครงการดังกล่าวบรรลุผลตามที่ได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563)

10. จัดทำรายงานสรุปผลประเมิน

ขั้นตอนที่ 10 หลังจากที่มีการประเมินผลจากการบริการวิชาการและผลกระทบที่ได้รับจากการบริการวิชาการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การจัดทำรายงานสรุปผลประเมิน เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของแผนการดำเนินงานโครงการบริการชุมชน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินโครงการบริการวิชาการ (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563)

11. นำผลการประเมินมาปรับปรุงและเผยแพร่ต่อไป

ขั้นตอนที่ 11 หลังจากที่มีการจัดทำรายงานสรุปผลประเมินเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและเผยแพร่ต่อไป โดยการจัดทำรายงานผลการประเมิน โครงการบริการวิชาการและนำเสนอ ต่อคณะกรรมการประจำหน่วยงานตามระยะเวลาที่กำหนด (ราชภัฏสวนสุนันทา. 2564; สถาบันวิจัยและพัฒนา. 2563; ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2564; จันทิมา บรรเจิด สนชัย; 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2563)

บทสรุป

จากแนวทางการปฏิบัติในการเขียนงานบริการวิชาการแก่ชุมชน ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนงานบริการวิชาการชุมชน มี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กำหนดพื้นที่หน่วยงานหรือชุมชนที่จะบริการวิชาการ 2) สำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนที่ศึกษา 3) ประชุมชี้แจงผลการสำรวจความต้องการของชุมชนที่ศึกษา 4) ส่งข้อเสนอโครงการบริการวิชาการตามแบบฟอร์ม และส่งเข้าระบบของสถาบันการศึกษา 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการระหว่างชุมชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6) สร้างแผนบริการวิชาการ 7) ดำเนินการตามแผนการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาชุมชนโดยผ่านการปรึกษา การอบรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างอาชีพ 8) ติดตามความก้าวหน้าของโครงการบริการวิชาการและรวบรวมข้อมูล 9) มีการประเมินผลจากการบริการวิชาการและผลกระทบที่ได้รับจากการบริการวิชาการ 10) จัดทำรายงานสรุปผลประเมิน และ 11) นำผลการประเมินมาปรับปรุงและเผยแพร่ต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการจัดการความรู้. (2563). สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. หน้า 1-29
- คู่มือระบบงานบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมสู่เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา. (2558). พิมพ์ครั้งที่ 1 โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์. หน้า 1-54

- จันทิมา งามอาจ บรรเจิด เจริญเวช สนชัย ใจเย็น.(2561).การบริหารจัดการการบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี,15(1)
- ชุติมา สัจจามันท์. (2558). การเขียนและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความทางวิชาการจากงานวิจัย : มุมมองและการปฏิบัติของผู้เขียน และผู้ประเมิน. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.(2557). คู่มือการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. หน้า 1-6
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. (2565-2569). (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ. หน้า 1-64
- สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2564). คู่มือปฏิบัติการกระบวนการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. หน้า 1-64
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.(2557). รายงานประจำปีการบริการวิชาการชุมชน. หน้า 37-50
- สถาบันวิจัยและพัฒนา.(2564). คู่มือการปฏิบัติงาน (work manual) กระบวนการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 5) หน้า 1-49
- สำนักบริการวิชาการคู่มือโครงการการบริการวิชาการ (ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยขอนแก่น). (2561). คู่มือการให้บริการวิชาการแก่สังคม 2561.หน้า 1-18
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.(2557). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐาน และคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา